

شاخص های ارزشیابی در برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالا

۱- شاخص های ارزشیابی

شاخص شماره ۱: (بر اساس گزارش غربالگری)

درصد جمعیت ۳۰ سال و بالاتر تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالا به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی (روستا، شهر، شهرستان، دانشگاه، کشور)

تعریف شاخص:

تعداد جمعیت ۳۰ سال و بالاتر تحت پوشش برنامه فشارخون بالا به تفکیک جنس و منطقه جغرافیایی $\times 100$

تعداد کل جمعیت ۳۰ سال و بالاتر به تفکیک جنس و منطقه جغرافیایی

معیار:

- پوشش ۱۰۰٪

شاخص شماره ۲: (بر اساس گزارش غربالگری)

درصد جمعیت ۳۰ سال و بالاتر تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالای غربالگری شده (در طول ۶ ماه غربالگری) به تفکیک سن و جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

تعداد جمعیت ۳۰ سال و بالاتر غربالگری شده به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی $\times 100$

تعداد کل جمعیت ۳۰ سال و بالاتر در ابتدای غربالگری به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار:

- پوشش ۱۰۰٪

شاخص شماره ۳: (بر اساس گزارشات جاری)

میزان بروز فشارخون بالا در افراد ۳۰ سال و بالاتر تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالا به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

فشارخون سیستول ۱۴۰ میلیمتر جیوه و بیشتر یا دیاستول ۹۰ میلیمتر جیوه و بیشتر در چند نوبت و موقعیت را فشارخون بالا گویند.

تعداد موارد شناخته شده جدید فشارخون بالا در افراد ۳۰ سال و بالاتر در طول یک سال به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی $\times 1000$

تعداد کل افراد ۳۰ سال و بالاتر همان سال به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی - تعداد افراد مبتلای قبلا شناخته شده

معیار:

- کاهش میزان بروز فشارخون بالا

شاخص شماره ۴: (بر اساس گزارش غربالگری)

میزان شیوع فشارخون بالا در افراد ۳۰ سال و بالاتر تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالادر طول ۶ ماه غربالگری به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

تعداد موارد موجود بیماری فشارخون بالا (شناخته شده جدید و قبلی) در افراد ۳۰ سال و بالاتر به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی
۱۰۰۰×

تعداد کل جمعیت ۳۰ سال و بالاتر (غربالگری شده در طول ۶ ماه) به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار:

- کاهش میزان شیوع فشارخون بالا (در ابتدای برنامه افزایش شیوع خواهیم داشت)

شاخص شماره ۵: (بر اساس گزارش غربالگری)

درصد بیمار شناخته شده جدید در طول ۶ ماه غربالگری در برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالا به تفکیک سن و جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

تعداد بیمار شناخته شده جدید در طول ۶ ماه غربالگری به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی ۱۰۰×

تعداد کل بیمار شناخته شده (جدید، قبلی) در طول غربالگری به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار: -

شاخص شماره ۶: (بر اساس گزارش غربالگری)

درصد فشارخون بالای کنترل شده در بیماران مبتلا به فشارخون بالای شناخته شده قبلی در طول ۶ ماه غربالگری در برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالا به تفکیک سن و جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

فشارخون کنترل شده یعنی فشارخون سیستول کمتر از ۱۴۰ میلی متر جیوه و فشارخون دیاستول کمتر از ۹۰ میلی متر جیوه

تعداد بیمار مبتلا به فشارخون بالای شناخته شده قبلی در طول ۶ ماه غربالگری دارای فشارخون کنترل شده به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی ۱۰۰×

تعداد کل بیمار مبتلا به فشارخون بالای شناخته شده قبلی در طول غربالگری به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار:

- افزایش فشارخون بالای کنترل شده

شاخص شماره ۷: (بر اساس گزارشات جاری)

میزان بروز عوارض بیماری فشارخون بالا در بیماران تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالا به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

منظور از عوارض، عوارض چشمی، کلیوی، مغزی و قلبی عروقی است.

تعداد موارد جدید عوارض ناشی از فشارخون بالا به تفکیک در طول یک سال بر حسب سن، جنس و منطقه جغرافیایی ۱۰۰۰×
تعداد کل افراد مبتلا به فشارخون بالا در طول یک سال به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار:

- کاهش بروز نارسایی قلبی ناشی از فشارخون بالا
- کاهش بروز نارسایی کلیوی ناشی از فشارخون بالا
- کاهش بروز اختلالات بینایی ناشی از فشارخون بالا
- کاهش بروز اختلالات مغزی ناشی از فشارخون بالا

شاخص شماره ۸: (بر اساس گزارشات جاری)

میزان شیوع عوارض بیماری فشارخون بالا در بیماران تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالا به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

منظور از عوارض، عوارض چشمی، کلیوی، مغزی و قلبی عروقی است.

تعداد موارد موجود عوارض ناشی از فشارخون بالا به تفکیک بر حسب سن، جنس و منطقه جغرافیایی ۱۰۰۰×
تعداد کل افراد مبتلا به فشارخون بالا به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار:

- کاهش شیوع نارسایی و سکته قلبی ناشی از فشارخون بالا
- کاهش شیوع نارسایی کلیوی و دیالیز ناشی از فشارخون بالا
- کاهش شیوع اختلالات بینایی و کوری ناشی از فشارخون بالا
- کاهش شیوع اختلالات و سکته مغزی ناشی از فشارخون بالا

شاخص شماره ۹: (بر اساس SURVEY)

میزان مرگ ناشی از عوارض حاد فشارخون بالا در بیماران تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالا به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

عوارض حاد فشارخون بالا شامل سکته قلبی و مغزی و نارسایی قلبی و کلیوی است.

تعداد موارد مرگ ناشی از عوارض حاد فشارخون بالا به تفکیک در یک سال بر حسب سن، جنس و منطقه جغرافیایی ۱۰۰۰×
تعداد کل بیماران مبتلا به فشارخون بالا در همان سال به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار:

- کاهش میزان مرگ ناشی از عوارض حاد فشارخون بالا
- #### شاخص شماره ۱۰: (بر اساس گزارشات جاری)

درصد موارد بستری در بیمارستان ناشی از عوارض فشارخون بالا در بیماران تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون
بالا به تفکیک سن ، جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

تعداد موارد بستری در بیمارستان ناشی از فشارخون بالا و عوارض آن در یک سال به تفکیک سن ، جنس و منطقه جغرافیایی $\times 100$
تعداد کل بیماران مبتلا به فشارخون بالا در همان سال به تفکیک سن ، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار:

- کاهش درصد بستری در بیمارستان ناشی از فشارخون بالا و عوارض آن

شاخص شماره ۱۱: (بر اساس گزارش غربالگری)

میزان شیوع چاقی در افراد ۳۰ سال و بالاتر تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالا در طول ۶ ماه غربالگری به
تفکیک سن و جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

منظور از چاقی نمایه توده بدنی ≥ 30 (BMI) است . نمایه توده بدنی طبق فرمول وزن بر حسب کیلوگرم تقسیم بر قد به توان ۲ بر
حسب متر محاسبه می شود.

تعداد موارد موجود چاقی در افراد ۳۰ سال و بالاتر در طول ۶ ماه غربالگری بر حسب سن ، جنس و منطقه جغرافیایی $\times 100$
تعداد کل جمعیت ۳۰ سال و بالاتر (غربالگری شده) در طول ۶ ماه به تفکیک سن ، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار :

- کاهش شیوع چاقی

شاخص شماره ۲۰: (بر اساس گزارش غربالگری)

میزان شیوع مصرف دخانیات در افراد ۳۰ سال و بالاتر تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالا در طول ۶ ماه غربالگری
به تفکیک سن و جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

منظور از دخانیات ، سیگار ، پیپ ، چپق و قلیان است.

تعداد موجود افراد ۳۰ سال و بالاتری که دخانیات مصرف می کنند بر حسب سن ، جنس و منطقه جغرافیایی $\times 100$
تعداد کل جمعیت ۳۰ سال و بالاتر (غربالگری شده) به تفکیک سن ، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار :

- کاهش شیوع مصرف دخانیات

۲- شاخص های پایش

شاخص شماره ۱: (بر اساس گزارش غربالگری)

درصد جمعیت ۳۰ ساله و بالاتر تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالای غربالگری شده در طول ۶ ماه به تفکیک سن و جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

تعداد جمعیت ۳۰ سال و بالاتر غربالگری شده در طول ۶ ماه به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی $\times 100$

تعداد کل جمعیت ۳۰ ساله و بالاتر تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالا در ابتدای غربالگری به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار:

- پوشش برحسب برنامه تعیین شده در مقاطع زمانی مختلف

شاخص شماره ۲: (بر اساس گزارش غربالگری)

درصد جمعیت ۳۰ ساله و بالاتر تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالای ارجاع شده به پزشک مرکز بهداشتی درمانی در طول ۶ ماه غربالگری به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

تعداد جمعیت ۳۰ سال و بالاتر ارجاع شده به پزشک مرکز بهداشتی در طول ۶ ماه غربالگری به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی $\times 100$

تعداد کل جمعیت ۳۰ سال و بالاتر غربالگری شده به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار: -

شاخص شماره ۳: (بر اساس گزارش غربالگری)

درصد جمعیت ۳۰ ساله و بالاتر تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالای ویزیت شده توسط پزشک مرکز بهداشتی در طول ۶ ماه غربالگری به تفکیک سن و جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

تعداد جمعیت ۳۰ سال و بالاتر ویزیت شده توسط پزشک مرکز در طول ۶ ماه غربالگری به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی $\times 100$

تعداد کل جمعیت ۳۰ ساله و بالاتر ارجاع شده به پزشک مرکز در طول غربالگری به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار:

- پوشش ۱۰۰٪

شاخص شماره ۴: (بر اساس گزارشات جاری)

درصد بیماران مبتلا به فشارخون بالای ارجاع شده به پزشک متخصص تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالا در یک فصل (بطور تصادفی) به تفکیک سن و جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

تعداد بیمار مبتلا به فشارخون بالای ارجاع شده به پزشک متخصص در فصل X به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی ۱۰۰×
تعداد کل بیمار مبتلا به فشارخون بالای مراقبت شده در همان فصل به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار:

– کاهش موارد ارجاع به پزشک متخصص در صورت کنترل مناسب فشارخون بالا

شاخص شماره ۵: (بر اساس گزارشات جاری)

درصد بیماران مبتلا به فشارخون بالا با فشارخون کنترل شده تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالا در یک ماه (بصورت تصادفی) به تفکیک سن و جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

منظور از فشارخون کنترل شده، فشارخون سیستول کمتر از ۱۴۰ میلی متر جیوه و فشارخون دیاستول کمتر از ۹۰ میلی متر جیوه است.

تعداد بیمار مبتلا به فشارخون بالای دارای فشارخون کنترل شده در فصل X به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی ۱۰۰×
تعداد کل بیمار مراقبت شده در همان فصل به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار:

– افزایش فشارخون کنترل شده

شاخص شماره ۶: (بر اساس گزارشات جاری)

درصد بیماران مبتلا به فشارخون بالای مراقبت شده تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون در یک فصل (بصورت تصادفی) بالا به تفکیک سن و جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

منظور از بیمار مراقبت شده این است که بیماران بایستی هر ماه تحت مراقبت بهورزان قرار گیرند.

تعداد بیمار مبتلا به فشارخون بالای مراقبت شده در فصل X به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی ۱۰۰×
تعداد کل بیمار شناخته شده تا همان فصل به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار:

– افزایش موارد مراقبت شده

شاخص شماره ۷: (بر اساس گزارشات جاری)

درصد بیماران مبتلا به فشارخون بالای مصرف کننده دخانیات تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالا در یک فصل (بصورت تصادفی) به تفکیک سن و جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

منظور از دخانیات سیگار، چپق، قلیان و پیپ است.

تعداد بیمار مبتلا به فشارخون بالای مصرف کننده دخانیات در فصل X به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی ۱۰۰×
تعداد کل بیمار مراقبت شده در همان فصل به تفکیک سن، جنس و منطقه جغرافیایی

شاخص شماره ۸: (بر اساس گزارشات جاری)

درصد بیماران مبتلا به فشارخون بالای چاق تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالا در یک فصل (بصورت تصادفی) به تفکیک سن و جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

منظور از چاق نمایه توده بدنی ۳۰ و بیشتر است .

تعداد بیمار مبتلا به فشارخون بالای چاق در فصل X به تفکیک سن ، جنس و منطقه جغرافیایی $\times 100$

تعداد کل بیمار شناخته شده تا همان فصل به تفکیک سن ، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار: کاهش چاقی

شاخص شماره ۸: (بر اساس گزارشات جاری)

درصد دلیل عدم مراقبت بیماران مبتلا به فشارخون بالای تحت پوشش برنامه پیشگیری و کنترل بیماری فشارخون بالا به تفکیک و بر حسب سن و جنس و منطقه جغرافیایی

تعریف شاخص:

دلیل عدم مراقبت بر حسب فوت، عدم تمایل ، مهاجرت و سایر دلایل تقسیم بندی شده است.

تعداد عدم مراجعه بیماران مبتلا به فشارخون بالا به تفکیک دلیل در طول یک سال و بر حسب سن، جنس و منطقه جغرافیایی $\times 100$

تعداد کل بیمار شناخته شده تا همان سال به تفکیک سن ، جنس و منطقه جغرافیایی

معیار: کاهش قطع مراجعه

نظام محاسبه شاخص :

شیوه جمع آوری اطلاعات : ثبت اطلاعات و تکمیل فرم های آماری ، بررسی

سطح جمع آوری اطلاعات: از سطح خانه بهداشت به بالا

شیوه محاسبه شاخص : تعیین میزان با استفاده از برنامه نرم افزاری